

Voormalig topmelker Martie Hoogeveen: 'Ik deed altijd alles op gevoel, maar door het grotere koppel moeten we meer met cijfers werken'

Van afbouwen toch naar opbouwen

Marieke de Boer, Linie, Wiltze en Martie Hoogeveen

Toen een naburig pachtbedrijf vrijkwam, zag de familie Hoogeveen haar kans schoon. Ze bouwden een stal en hebben nu 25 hectare extra in gebruik.

Aantal koeien:	135
Hoogdrachtige vaarzen:	25
Melkproductie:	9321 4,01 3,54
Hoeveelheid land:	70 hectare

Foto links: de 2+2-rijige stal biedt plaats aan 150 koeien

Foto boven: door de zwarte damwandplaten oogt de stal kleiner

Foto onder: vanwege het koecomfort kozen Martie en Wiltze voor zand in de boxen

Ze waren eigenlijk al aan het afbouwen. Martie en Linie Hoogeveen molken 35 koeien en bedrijfsopvolging leek niet aan de orde. Maar toen gaf zoon Wiltze in 2009 aan toch boer te willen worden. In een nieuwe stal op een nieuwe locatie melken ze nu bijna 130 koeien. Martie Hoogeveen: 'Ik heb een jaar nodig gehad om in mijn hoofd om te schakelen, maar dit is tien keer mooier.'

tekst Inge van Drie

De foto van de verhuizing hangt nog in de keuken. In een lang lint liepen de koeien eind februari van de oude stal aan de Bosweg in Vledderveen naar hun spiksplinternieuwe onderkomen aan de Werkhorstlaan, een kilometer verderop. Bijna twee maanden later heerst er een serene rust in de stal. Een paar koeien staan te vreten aan het voerhek, maar het gros ligt rustig te herkauwen in de rijk met zand gevulde ligboxen. 'En dat terwijl we

vorige week nog een extra koppel van 32 jonge koeien hebben aangekocht', geeft Martie Hoogeveen (58) aan om te benadrukken hoe snel de koeien wennen. Niet alleen voor de koeien veranderde er veel. Ook voor de veehouders zelf was het een hele omschakeling. 'Ik ga nu naar het werk 's ochtends. De eerste dag moest ik zelfs eerst de ruiten krabben.' Martie Hoogeveen, die zelf nog op de oude locatie aan de Bosweg woont, zegt het met

een lach op zijn gezicht. Jarenlang stapte hij uit zijn bed om vervolgens thuis de relatief kleine veestapel van zo'n 35 koeien te gaan melken. Nu melkt hij met zijn vrouw Linie (58), zoon Wiltze (28) en diens vriendin Marieke de Boer (28) in totaal 135 koeien op een nieuwe locatie.

Ommezwaai in bedrijfsvoering

Een besluit van Wiltze zorgde voor die ommezwaai in de bedrijfsvoering. In

Fotoserie

In de Veeteelt-app en op www.veeteelt.nl zijn extra foto's te vinden.

2009 gaf hij aan toch boer te willen worden. 'Ik had een mbo-opleiding techniek achter de rug, maar het werk sprak me niet zo aan. Ik wilde buiten aan de slag en eigen baas zijn. Toen ben ik alsnog een hbo-opleiding melkveehouderij gaan doen', vertelt Wiltze.

Dat besluit kwam als een verrassing, want Martie en Linie hadden zich al verzoend met het idee dat ze geen opvolger zouden hebben. 'We waren eigenlijk aan het afbouwen, maar we vonden het boeren te mooi om al te stoppen. We besloten daarom om te proberen qua productie alles uit de koeien te halen wat erin zat.' De uitda-

ging werd om in tien jaar tijd bij de beste van Nederland te horen voor productie. Die tien jaar hadden Martie en Linie niet eens nodig. Na drie jaar – in het boekjaar 2007-2008 – stonden ze op de eerste plek in het Nederlandse topmelkersklassement. De koeien noteerden toen een rollend jaargemiddelde van 13.462 kg melk met 3,92% vet en 3,50% eiwit, goed voor in totaal 999 kilo vet en eiwit. 'We hadden zelfs een mpr-controle waarbij de koeien gemiddeld 48 kg melk gaven. Dat kan ik me nu bijna niet meer voorstellen', zegt Martie.

De voeding en de ruimte in de stal waren de belangrijkste ingrediënten voor die topproductie, denkt hij. 'De stal was weliswaar benauwd en bedompt, maar er liepen maar 35 koeien in een stal met ruimte voor 55 stuks. En we voerden relatief veel bijproducten. Een laag gedroogde pulp, dan bierbostel en daarover patat-

snippers. En ik molk en voerde zelf, ik zat er daardoor bovenop.'

Economisch boeren was het niet per se, geeft Martie aan. De voerkosten lagen op 9 cent per kilo melk, al leverde het verhuuren van land voor lelieteelt ook geld op. Maar veel geld verdienen was nooit het uitgangspunt van Martie. 'Ik ben boer geworden om boer te zijn. Ik vind dat werk zo mooi. Daarom is ons bedrijf ook relatief klein gebleven. Ik doe het liefst alles zelf, niet alleen het melken en het voeren, maar ook het grasmaaien, schudden en inkuilen. Ik wil zelf sturen. Zo kan ik ook beter het optimale moment bepalen om te maaien en ben ik flexibeler.'

Niet afhankelijk van anderen

Nadat Wiltze had aangekondigd het bedrijf over te willen nemen, maakten Wiltze, Martie en Linie samen plannen voor de toekomst. Ze lieten de melkproductie be-

Links: de mest en het zand belanden achter de stal in een goot die wordt doorgespoeld met dunne fractie om mest en zand te scheiden
Rechts: de koeien worden gemolken in een 2x12 zij-aan-zijstal met snelwisselsysteem

wust dalen, zodat ze in aantal koeien konden uitbreiden. Ook lag er al een tekening klaar voor een nieuwe stal.

Toen kwam in 2013 een naburig pachtbedrijf vrij. 'Dat was een uitgelezen kans', geeft Wijtze aan. 'Zo konden we twee groeistappen in één keer maken. We kregen er 25 hectare bij en we konden een nieuwe stal bouwen. De grond wordt gepacht, de gebouwen zijn van onszelf.'

De melkveehouders hebben nu zeventig hectare in gebruik. 'We kunnen voorzien in ons eigen ruwvoer en we hebben voldoende eigen land voor mestafzet. Zo is het bedrijf mooi in balans en zijn we niet afhankelijk van anderen', zegt Wijtze.

Dat streven naar balans komt ook in de stal tot uiting. Zo bouwden ze een 2+2-rijige stal met plek voor 150 koeien. 'Ik wilde geen 3+3-rijige stal. Dan is de verhouding zoek', geeft Wijtze aan.

Zand in de boxen

Bij de bouw van de nieuwe stal dachten Martie en Wijtze vooral vanuit de koe. Wijtze: 'We willen het beste voor de koe. We hadden in de oude stal al ervaren hoe ruimte van invloed is op de koeien, dus we wilden een ruime stal met veel comfort.' Zo kozen ze onder meer voor zand in de boxen. 'Dat is het allerbeste voor koeien om in te liggen', geeft Martie aan. De mest en het zand worden afgeschoven naar een goot achter de stal, die doorgespoeld wordt met dunne fractie om zand en mest te scheiden, waarna het zand bezinkt in een betonnen bak. 'Het uitrijden van het zand over het land is weliswaar een extra handeling, maar dat hebben we over voor het comfort van de koeien.'

In de nieuwe stal prijkt een 2x12 zij-aan-

zijstal met snelwisselsysteem. Een robot ambieerde Wijtze niet. 'Vanwege de prijs', geeft hij aan. 'Per jaar ben ik dan 15.000 tot 20.000 euro extra kwijt. Van dat geld kan ik ook een melker inhuren en dan ben ik echt vrij.'

Een opvallend detail aan de stal is de afwerking van de buitenmuren. Van een afstand lijkt het alsof de stal voorzien is van zwarte planken. Maar in werkelijkheid gaat het om stalen gepotdekselde damwandplaten met houtnerfstructuur. 'Doordat de stal zwart is, oogt hij kleiner. Bovendien zijn de damwandplaten onderhoudsvrij', legt Wijtze uit.

Gek op oude koeien

Helemaal vol is de stal nog niet, maar de afgelopen jaren is de veestapel wel fors gegroeid. Door de snelle uitbreiding – twee jaar geleden kochten ze ook 45 stuks jongvee aan – is de veestapel jong. 'We zijn gek op oude koeien, maar er lopen er op dit moment nog niet zoveel', zegt Martie, die al vijf tientonnars en veertien honderdtonnars fokte. De veestapel telt ongeveer 80 vaarzen en 25 tweedekalkskoeien. 'De productie ligt daardoor nog relatief laag met zo'n 9321 kg melk met 4,01% vet en 3,50% eiwit. 'Maar die gaat straks wel weer stijgen als alles meezit. Productie is ook geen doel op zich', geeft Wijtze aan. En fokkerij? Nog niet zo lang geleden namen de Hoogeveens graag en succesvol deel aan keuringen. Maar dat is verleden tijd. Zelfs met bedrijfsinspectie zijn ze gestopt. 'Ik ben minder fanatiek geworden met fokkerij toen het erop leek dat we geen opvolger zouden hebben', zegt Martie. 'Als er een kalf geboren werd, dacht ik: "Ik ga niet meer meemaken dat dit kalf de

100.000 kg haalt." En d-at de stierenkaart zo snel wisselt helpt ook niet.'

De veehouders streven naar koeien die goed functioneren en gemakkelijk bewegen. Het aAa-systeem is daarbij een goed hulpmiddel. Op de inseminatielijst staan Big Winner, New Farm Britt Prince, JIMM Holstein Mr Bill en de eigengefokte Montreux, die bij KI Kampen op de kaart staat. 'Die gebruik ik graag omdat ik de familie goed ken en de dochters bovengemiddeld presteren. We hebben er nu zo'n dertig nakomelingen van', vertelt Martie.

Van gevoel naar cijfers

De manier van boeren is sowieso anders geworden. 'Ik deed altijd alles op gevoel, maar nu we een groter koppel hebben, moet het efficiënter en moeten we meer met cijfers werken', zegt Martie. Ook de automatisering heeft zijn intrede gedaan op het bedrijf. Zo dragen de koeien nu stappentellers. 'Als ik tegen Wijtze zeg dat een koe tochtig is, heeft hij dat al op de computer gezien.'

En hield Martie het voeren en melken het liefst in eigen hand, tegenwoordig voert Martie en melkt Wijtze. 'Daardoor heb ik wel minder feeling met de koeien', zegt Martie en Wijtze vult aan: 'Maar we voeren ze ook meer als groep nu.'

Ook al hebben Martie en Linie jarenlang alleen het bedrijf gerund, ze hebben er geen moeite mee om zaken uit handen te geven. 'Het samenwerken gaat heel natuurlijk', zegt Wijtze. Martie knikt bevestigend. 'Ik heb zelf wel een jaar nodig gehad om in mijn hoofd om te schakelen van het afbouwen van het bedrijf naar het opbouwen van iets nieuws. Maar dat laatste is tien keer mooier.' |